

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E – mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Народному депутатові України
Вілкулі О.Ю.

Щодо визначення правового статусу та
створення сприятливих умов
для розвитку обдарованої молоді

Шановний Олександрі Юрійовичу!

Міністерством освіти і науки України розглянуто Ваш депутатський запит від 06.09.2018 № 1809062 щодо визначення правового статусу та створення сприятливих умов для розвитку обдарованих дітей України та повідомляємо про таке.

1. Держава приділяє значну увагу створенню належних умов для розвитку здібностей обдарованої молоді України. Зокрема в Україні діє Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 148. Державними бюджетами України щорічно передбачається відповідне фінансування заходів, передбачених Програмою.

У межах зазначеної Програми та ряду інших нормативно-правових актів в Україні проводяться Всеукраїнські олімпіади, конкурси, турніри, інші заходи, забезпечується підготовка та участь обдарованої молоді у міжнародних змаганнях та проектах. Результати участі команд України у міжнародних змаганнях свідчать про високий рівень підготовки української молоді.

Державою здійснюється постійна підтримка талановитих школярів, які досягають високих успіхів у інтелектуальних змаганнях міжнародного і всеукраїнського рівнів, а саме: щорічно призначаються стипендії Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з навчальних предметів (35 стипендій), стипендії Президента України для переможців Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів (150 стипендій) та конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН (120 стипендій), стипендії Президента України імені Тараса Шевченка учням загальноосвітніх навчальних закладів – переможцям IV етапу Всеукраїнської

учнівської олімпіади з української мови та літератури, які засвідчили найкращі результати (10 стипендій), стипендії Кабінету Міністрів України переможцям Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури (27 стипендій), стипендії Президента України переможцям Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (39 стипендій).

Протягом останніх років відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України члени збірних команд України, які брали участь у міжнародних олімпіадах, перелік яких визначений Міністерством освіти і науки України, переможці (особи, нагороджені дипломами I-III ступенів) IV етапу Всеукраїнських олімпіад з базових предметів та конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН мають відповідні пільги при вступі до українських вищих навчальних закладів.

2. Вивчаючи досвід європейських та інших країн, таких як США, Канада, Ізраїль, зазначаємо, що у цих країнах приділяється велика увага розвитку інтелектуального потенціалу особистості, розробці стратегії інтенсивного набуття знань, створенню атмосфери для розвитку та реалізації потенціалу обдарованої молоді та належному державному фінансуванню різних заходів, пов'язаних з цією роботою.

Основними стратегіями навчання обдарованих дітей у Сполучених Штатах є прискорення у звичайних класах, скорочений термін отримання середньої освіти, навчання у приватних школах тощо. Однією з найефективніших умов навчання обдарованих учнів також є використання наставницьких програм. У цій діяльності беруть участь міністерства освіти, університети і коледжі, місцеві органи освіти, громадські організації.

В Австрії необхідність у спеціальній освіті обдарованих дітей та підготовки вчителів зафіксована на рівні державної програми.

Великобританія не включає категорію обдарованих у шкільне законодавство, але інтенсивно розвиває підтримку учнів в рамках звичайних класів. Кожна школа отримує фінанси, які повинні бути використані тільки на розвиток програм для обдарованих учнів.

Країни Сходу, такі як Китай, Корея, Таїланд, Сінгапур не мають спеціалізованих шкіл для обдарованих дітей, але в цих країнах при кожному університеті існує школа, яка дозволяє давати освіту підвищеного рівня.

У країнах Європи (Бельгія, Греція, Ірландія, Італія, Португалія, Франція, Швеція, Данія, Норвегія) спеціалізовані школи і навчальні програми для обдарованих учнів існують тільки як приватні освітні ініціативи або як навчальні курси у Центрах розвитку обдарованості при університетах.

На відміну від інших держав, де більшість програм для обдарованих дітей діють у рамках приватних ініціатив, у Ізраїлі їх здійснює держава. У країні діють три освітні програми для навчання обдарованих дітей. Перша – супроводжує обдарованих дітей у звичайних школах, надаючи їм можливість навчатися за спеціальною програмою, відвідувати інші школи або літні табори. Друга - для виключно обдарованих дітей, які навчаються у спеціальних класах,

за спеціальними навчальними планами, які дають можливість дітям вибирати темп навчання, що відповідає їхнім здібностям. Третя програма представлена спеціальними середніми школами для дітей з особливими здібностями до точних наук чи видів мистецтва.

Увесь навчальний матеріал до трьох моделей готують державні структури, які діють у загальнонаціональному масштабі, тому є можливість обирати найкращу модель, повністю враховуючи потреби обдарованої дитини – навчальні, соціальні та емоційні.

Аналіз досвіду провідних країн світу підтверджує, що науковцями і педагогами напрацьовано рекомендації, які охоплюють усі етапи процесу навчання обдарованих дітей та молоді від їхньої ідентифікації до окремих пропозицій щодо вибору стратегій, форм і методів взаємодії з ними.

Слід відзначити, що в розглянутих країнах приділяється значна увага фінансуванню роботи з обдарованою молоддю: проведення інтелектуальних змагань та різних підготовчих курсів, шкіл, таборів тощо, підготовка відповідних фахівців, створення сучасної матеріально-технічної бази.

3. Додаткове законодавче унормування питань, пов'язаних з підтримкою обдарованої молоді, заохоченням розвитку здібностей та стимулюванням залучення молодих талановитих людей до найбільш затребуваних галузей господарства звичайно може бути корисним.

Однак запропонований проект закону України «Про основні засади державної підтримки обдарованих дітей та молоді в Україні» містить норми, що закріплені в інших нормативних актах, потребують наукової експертизи чи є застарілими, тому цей документ потребує суттєвого доопрацювання. Водночас необхідним є вирішення питання щодо джерел фінансування запропонованих ініціатив задля того, щоб відповідні норми проекту закону не залишилися лише деклараціями.

4. Діюча нормативно-правова база щодо питань роботи з обдарованою молоддю загалом дозволяє проводити відповідну роботу на високому рівні за умови належного і своєчасного її фінансування. Слід зазначити, що відповідно до чинної бюджетної програми КПКВК 2201180 «Проведення Всеукраїнських та міжнародних олімпіад у сфері освіти, Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» Міністерство освіти і науки України щороку подає пропозиції щодо фінансування заходів для інтелектуально обдарованих дітей та молоді. Для прикладу, на 2018 рік ця сума становила близько 10 млн грн, отримано було лише 4 млн грн, що мало не призвело до зриву як проведення всеукраїнських учнівських олімпіад, так і забезпечення участі команд школярів України в міжнародних інтелектуальних змаганнях. Для проведення цих заходів у 2019 році до зазначеної бюджетної програми подано пропозиції на суму 12 млн грн.

З огляду на зазначене, слід наголосити, що система роботи з обдарованою молоддю потребує всебічної державної підтримки, яка включає як фінансування в повному обсязі всіх заходів, які проводяться для цієї категорії

учнів та студентів, так і залучення найкращих вітчизняних й закордонних наукових та науково-педагогічних фахівців для роботи з обдарованою молоддю.

Необхідним є також сучасне, високоякісне матеріально-технічне забезпечення, що дозволить значно підвищити рівень компетентності та інтелектуального розвитку учнівської молоді в різних галузях знань, а отже, призведе до успішної реалізації своїх здібностей та творчого потенціалу в подальшому житті, що сприятиме популяризації національної освіти на світовому рівні.

5. Питаннями організаційно-методичного забезпечення проведення всеукраїнських та міжнародних учнівських інтелектуальних змагань, соціальної підтримки обдарованої учнівської молоді опікується Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», контактна особа: заступник директора Сафонов Юрій Миколайович, тел.: 248-21-79.

З повагою
Міністр

Лілія ГРИНЕВИЧ

Кремінський Б.Г. т.248-18-13

